

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2023-12-01

26.04.2023.

Ierosināta lieta par normu, kas liedz tiesības uz vecuma pensiju personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta pensijas pieprasīšanas brīdī nav Latvijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija 2023. gada 25. aprīlī ierosināja lietu “Par likuma “Par valsts pensijām” 3. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam”.

APSTRĪDĒTĀ NORMA

Likuma “Par valsts pensijām” 3. panta pirmā daļa: “Tiesības uz valsts sociālās apdrošināšanas pensiju saskaņā ar šā likuma nosacījumiem ir Latvijas teritorijā dzīvojošām personām, kas bijušas pakļautas valsts obligātajai pensiju apdrošināšanai.”

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMA

Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Satversmes 109. pants: “Ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc Augstākās tiesas Senāta pieteikuma. Pieteikuma iesniedzēja izskatīšanā kasācijas kārtībā ir administratīvā lieta, kas ierosināta pēc personas pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu par vecuma pensijas piešķiršanu. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atteikusi viņai pensijas piešķiršanu, jo konstatējusi, ka persona nedzīvo Latvijā un tādēļ neatbilst visiem apstrīdētajā normā ietvertajiem nosacījumiem, lai viņai piešķirtu valsts sociālās apdrošināšanas pensiju.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma, ciktāl tā paredz valsts vecuma pensijas piešķiršanu tikai Latvijas teritorijā dzīvojošai personai, neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā likumdevējs neesot izpildījis tam no Satversmes 109. panta izrietošo pozitīvo pienākumu gādāt par personas tiesību uz sociālo nodrošinājumu vecuma gadījumā īstenošanu, jo, pieņemot apstrīdēto normu, nav ievērojis tiesiskās vienlīdzības principu. Apstrīdētā norma paredzot atšķirīgu attieksmi pret personām atkarībā no brīža, kad persona ir izbraukusi uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs – pirms vai pēc Latvijas pensijas pieprasīšanas un piešķiršanas. Ar apstrīdēto normu noteiktajai atšķirīgajai attieksmei neesot leģitīma mērķa un tā neatbilstot samērīguma principam.

TIESAS PROCESS

Satversmes tiesa ir uzaicinājusi institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2023. gada 26. jūnijam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

- Lietas sagatavošanas termiņš ir **2023. gada 25. septembris**.

Par lietas izskatīšanas procesa veidu un datumu tiesa lemj pēc lietas sagatavošanas.

- Lēmums par lietas ierosināšanu pieejams šeit: https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2023/04/2023-12-01_lemums_par_ierosinasanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *YouTube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803